

**СУЧАСНІ СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ :
КОМПЕТЕНТІСНО-АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Збірник матеріалів

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

10–11 листопада 2022 року

Полтава–2022

3. Скалацький К. Пошуки. Знахідки. Відкриття. Серія українське наївне малярство. Родовід. Оранта. 177 с.

Тур Оксана

*докторка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри
українознавства, культури та документознавства Національного
університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава)*

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У зв'язку із глобальними соціальними перетвореннями, надшвидким розвитком науки й техніки, сучасне суспільство висуває високі вимоги до кожної людини. Це зумовлює необхідність постійно підвищувати й удосконалювати рівень підготовки фахівців будь-якої галузі. Відтак, актуальною проблемою стає формування висококваліфікованих, компетентних фахівців, здатних вирішувати складні професійні завдання в межах своєї професійної діяльності.

Нині з метою розвитку будь-якої організації, можливості її життєдіяльності й конкурентоздатності в сучасних ринкових умовах, високій професійній компетентності її фахівців приділяється ключова роль.

Компетентність – це властивість особистості, яка ґрунтується на її знаннях, досвіді, цінностях, схильностях, потребах, бажанні, що набуваються в процесі навчання, і яка дозволяє в подальшому якісно виконувати роботу.

Відповідно до компетентісного підходу, вища школа потребує змін цілей навчання, презентації їх та очікуваних результатів навчання як сукупності компонентів, що відображають різні рівні професійних завдань. Крім того, компетентісний підхід можна розглядати, як намагання привести у певну відповідність вищу фахову освіту із сучасними потребами ринку праці. Це зумовлено тим, що даний підхід пов'язаний із замовленням роботодавців (тих, кому потрібний компетентний фахівець) на підготовку фахівців певної галузі. Таким чином, відповідно до компетентного підходу, результати освіти визнаються значущими за межами системи освіти.

Компетентісний підхід до освіти в контексті Болонського процесу в Україні розглядається з 2005 року. Країни, що беруть участь у Болонському процесі, апелюють до компетентностей як до провідного критерію, який визначає рівень підготовленості сучасного випускника вищої школи до нестабільних умов праці та соціального життя.

Розвиток компетентісного підходу в освіті спричинило появу поняття «ключові компетентності». Актуальність зазначеного поняття зумовлена

функціями, які виконують ключові компетентності у життєдіяльності кожної людини: формування здатності навчатися та самонавчатися; забезпечення майбутнім фахівцям більшої гнучкості у взаєминах з роботодавцями.

Рада Європи виокремила п'ять груп ключових компетентностей, формуванню яких має сприяти вища освіта [3, с. 17]:

1) соціальну, що визначає здатність особистості брати на себе відповідальність, спільно з іншими виробляти рішення та реалізовувати їх на практиці, формує толерантність до різних етнокультур та релігій, виявляє спільність особистих інтересів з потребами колективу, підприємства та суспільства в цілому;

2) міжкультурна, що сприяє позитивним взаєминам людей різних національностей, культур та релігій, вияву розуміння та поваги один до одного;

3) комунікативна, що визначає володіння технологіями усного та письмового спілкування різними мовами, зокрема і комп'ютерного програмування, включаючи спілкування через Internet;

4) інформаційна, що характеризує здатність особистості до володіння інформаційними технологіями та критичного ставлення до соціальної інформації, розповсюджуваної мас-медіа;

5) персональна – готовність до постійного підвищення рівня власної освіти, потреба в актуалізації та реалізації свого особистісного потенціалу, здатність самостійно набувати знання та вміння протягом життя, здатність до саморозвитку.

Структура компетентності фахівця з вищою освітою має включати дві групи компетентностей:

1) спеціальна компетентність, яка пов'язана зі сферою професійної діяльності;

2) базові компетентності – група компетентностей, яка ґрунтується на інтелектуальних, комунікативних, емоційних та вольових якостях людини.

У зв'язку з тим, що сформованість високого рівня зазначених компетентностей – це об'єктивна необхідність, вища школа має забезпечити їх формування в процесі опанування освітньою-професійною програмою.

Незважаючи на чисельність робіт із зазначеної проблематики, зберігається потреба як у теоретичному узагальненні, так і у розробці методичного інструментарію з оцінки та формування компетентностей.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці. Київ: Виховання і культура, 2009. № 12. С. 5–7.

2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.

3. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2. С. 13–25.

Федченко Тетяна

*студентка Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – доцентка Р. Вишничук)
(м. Полтава)*

КУЛЬТУРНІ ПОТРЕБИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Україна відновила свою незалежність 30 років тому. Саме відновила, бо до цього ми вже не раз здобували та втрачали державність. Слід наголосити, що відновлення незалежності в 1991 р. не було випадковістю, тим більше подарунком долі. Навпаки, воно стало результатом тисячолітньої боротьби українського народу за право мати власну державу, право бути господарем на своїй землі. Проте, українці, в тому числі молодь, нарікають на державу, навіть не задумуючись, що самі ж відповідальні за її устрій та функціонування.

Сучасна молодь – це ровесники незалежності, й ті, хто дещо молодші; а також ті, хто брав участь, або був свідком двох революцій української модерної історії (Помаранчевої та Революції гідності), і ті, хто під час цих подій був ще дитиною.

За умови належної підтримки духовного, інтелектуального та фізичного потенціалу такий потужний людський ресурс, як сучасна молодь, є запорукою досягнення високого рівня економічного, політичного, суспільного розвитку в цілому.

Дозвілля часто розглядають через наявність вільного часу, який начебто є у всіх.

А також наголошують на індивідуальному вільному виборі при організації дозвілля. Проте якби це відповідало дійсності, працівниці в усьому світі не знали би про депресивні стани, проблеми зі здоров'ям і вигорання. Новий зсув у тому, як ми розуміємо, проводимо, вивчаємо дозвілля відображає сучасне життя з його стиранням соціальних поділів, але і з появою нових нерівностей.

Всесвітня організація охорони здоров'я включає показник дозвілля і рекреації у власний інструмент вимірювання якості життя. Вперше дозвілля стає предметом дослідження на межі ХІХ–ХХ століть – у класичній праці Веблена «Теорія бездіяльного класу». В античні та середньовічні часи наявність можливостей для дозвілля була прерогативою найбільш заможних. Водночас незалученість до виробництва і фізичної праці вважалася «облагороджуючою» і таким способом життя, якого варто прагнути, адже працею займалися лише невольні мешканки.

